

WOLFGANG OPETAJA

ESTI NSV HARIDUSMINISTERIUMI NING HARIDUSALA, KÕRKOOLIDE JA TEADUSASUTUSTE TÖÖTAJATE AMETIÜHINGU HÄXLEKANDJA

Nr. 13 [1928]

Laupäeval, 28. märtsil 1951

Hind 2 kop. XXXIX aastakülg

KAKS KOSTMIST VALGA RAJOONI HARIDUSOSAKONNA JUHATAJALT HEINO SISASKILT

Seltsimees L. I. Brežnev rõhutas aruandekõnes NLKP XXVI kongressile koolis tehtava tööalase ja kõlbmise kasvatuse kvaliteedi tõstmise vajadust, nõuet tegelikkuses veelgi tugevada õpetamisel sidemaid eluga ning parandada õpilaste ettevalmistust ühiskondlikult kasulikuks tööks. Millised on selles valdkonnas Valga rajooni haridusala arengu- ja arendamisvõimalused viis- aastakulku?

Peab kohe alguses ütleva, et moodunud viisastakul astusime õpilaste töökasvatuse ja poliitühilise tööpäetuse korraldamisel üsna toeka samu edasi. Loomulikult ikka kohalikke olukordi silmas pidades. Meil veel, eeskirjalik- mate rajoonide eeskujul, õpe- tootmiskombinaati pole, sest rajooni ehitusjõud jääb ke- seiseks. Seepärast oleme kasu- tanud rohkem basissetevõtte abikätt ja hoolikalt vaaginud koolide võimalusi.

Kuna oleme maraajoon, siis läheme erialade valikul eel- kõige oma rajooni tööjõu- vaju- dusest. Noormeeste hulgas on populaarne autotranspord. Seda õpetame Valja 1. keskkoolis, kus on välja ehitatud ajako- hane õppeklass. Teine sama- sugune on basissetevõtte. Autotranspordibassis nr. 9. Õpe- pesõit käib nii kooli kui ka autobaasi masinatega. Et eri- ala on eluline, annab tunnis- tud töö, et igal aastal läheb hulk noormehi tööle kutselisele autojuhtidele.

Tihedad sidemed autojuhtide koolitamisega on ka Otepää keskkooli ja Autoremontide- hasel nr. 4. Moodunud viisast- takul paranes Tõrva keskkooli materiaalne baas autoos- janduse õpetamiseks. Nüüd on kavas sellele lisada veel trak- toriõpetust, sest korralik baas on kohalikul EPT osakonna näol olemas. Traktoriõpetust on üsna hea järel ka Tsigvilli- na keskkoolis, kuigi vastavad kabinetid on seal rohkem kui keesid. Käesoleval viisastakul loodame saavutada tunduvalt tunduvalt parandada.

Sama võib öelda ka Valga 2. keskkooli kohta, sest sin- nagi on kavatsenud 400 õpilase- kohalise juurdeehituse. Siiani saavad 2 keskkooli noorme- hed lüksepaametsis väljaõpet Valga Kõlvnagunite Depoos. Basissetevõtte suhtub ülesan- desse hoolikalt, sest just koo- lipoliste nad oma tööperale täiendust saavadki.

Suured plaanid on meil hil- juti uuesti keskkoolisõulesse astunud Puka kooliga. Seal loodame koolitada põlluma- jandusspetsialiste ja neid just kohaliku sovhoosi abiga. Tü- rlastele avame loomakasva- tuse eriala, sest Puka sovhoos-

sil on häid kogemusi lamba- kasvatuses. Kaalumisega on ka- alanduseriala. Tootmise seda, et maalased saaksid kesk- koolist kaasa eluks vajalik- kute ning tööharjumused ja- kogemused.

Rajoonis tunneme suurt puu- dust oma sovhoostehnikumist. Rajooni juhtkonna arvates oleks selleks paslik paik Pu- kas. Just keskkooli vana hoone baasil. Siis saaks Pukast väl- ja kujudada tõelise põlluma- jandusspetsialistide kasvulava oma rajooni tarbeks. Tahaks loota, et meie vabariigil valit- sus selleks oma nõusoleku an- nab.

Kui veel Pukast rääkida, siis võib lisada nipalju, et Puka keskkoolis on kavas kat- setada ka pikapeevakooli eks- perimenti.

Meiegi rajoonis on veel re- serve poliitühilise tööpäetuse erialade ringi avamiseks. Sõitis maa on ehituserialade ettevalmistamine ja siin saak-

sid rajooni ehitusorganisatsoon- id meid aidata. Muulu ka- vatseti Helme kutekeskkoolis avada ehitajate õpperühm, ent reklaamivaeguse ja asja- uudsuse tõttu jooksis ettevõt- mine liiva. Tänavu tahaks lü- da olukorra parandamist. Ka Valga Mõõblikominaat kaa- lub juba liiga kaua mõõblitise- rite õpetamisel kasulikkust, kuigi ettevalmistuse jaoks kom- binaadil enesestlgi kkegaka- tui- tav kasu, sest neidki vaevab tööjõu defitsiit.

Ja veel üks probleem, mis tuleb teravaks tõsteti üles ka EKP XXVII kongressil. Nimelt noorte masinamiste praktiline töökus. Kui me traktoriõpe- tuses mitu aastat järjepanu- õpime teooriat stendilid ja vaa- tamed traktorit kaugele ning sellel töötamine on tabu, siis kannatab muidugi ka hilisem kuteoskus. Praktika on näi- danud, et keskkoolilõpõisid või- vad ka masinamistena olla arvestatav tööjõud. Loomul- likult siis, kui on praktilisil ko- gemusi.

NLKP Keskkomitee aruan- des parteikongressile rõhutati, et järjest kasvavad õpetaja- tööle esitatavad nõuded. Tooni- tati tähelepanu vajalikkust õpetajate töö, olme ja kvalifi- katsiooni tõstmise vastu. Kui- das hindate Valgamaa õpe- taja- tööd?

Kuigi õppeedukuse protsent pole eesmärk omaette, vaid hea töö näitaja, avalduvad selles ka õpetaja töö tulemu- sed. Meie õpilaste edukus on mõnevõrra tõusnud, ent sugu- gi ei saa rull olla algklassi- dega. Puuduseks on koolihoo- nete ülekoormatus, mis ei või- malda lastele arengupeetusega klasside avamist. Piike tuleb ristata lastevanematega, kes lastega psühhiaatri juurde minna ei taha. Lünki esineb ka lasteadeade sellealases töös. Käesoleval viisastakul tuleb koos rajooniorganitega välja- pääs leida.

Probleem tekib ka koolivõr- gu reorganiseerimisega. Maa- rahvas on väikeste koolide sulgemise vastu ja kolib ma- jandisse, kus koolimaja lähe- mal. See omakorda halvab majandite tööd. Peame leidma optimaalse lahenduse.

Ikka jääb mureks õpetajate kaadri probleem, eriti maal, sest igas majandis pole mu- gavustega korrit pakkuda ja inimeste nõudmised on tundu- valt tõusnud. Väljapääsu loo- damine Valga rajooni ja TRÜ vahel sõlmitud sefiuslepingust. Et Valga rajoon on meie va- bariigil mastaapi silmas pida- des peasegu maailma äärel, siis lubas ka Haridusministe- rium meile käesoleval aastal kaadri suunamisel enam abi. Muidugi ei jää me teiste abile lootma ja suuname rajooni õpilasi pedagogideks tuderi- ma. Tuhit kutsetööd selles osas on teinud Valga 1. kes- kool.

Praeguse pedagogilise kaad- ri üle oleks nurisemine mitte just eriti õiglane, sest paljud õpetajad töötavad suure üle- koormusega ja nende tööroo- mu rikkumine oleks kurjast. Heameelt teeb asjaolu, et koo- liti on tase enam-vähem üht- lane ja see pakub tööd ning viõlustuspungat. Kui mõni kool on teistest kesiseimat esi- nend, oleme alati välja uurinud puuduste põhjused, et mitte asjatult inimesi nahutada. Peame silmas parteikongressil rõhutatut, et õpetajate ja õpi- laste töötulemustele ei tohi formaalselt hinnangut anda. Parteikongressi suunisid anna- vad rajooni juhtkonnale koo- lialdase mõtteööd rajooni ha- riduselu edasil kavandami- sel.

Küsitles ÜLO TIKK

IX LASTE- JA NOORSOOMUUSIKA NÄDAL

NLKP XXVI kongressile pü- hendatud üleilidulise laste- ja noorsoomuusika nädal toimub Eesti NSV-s 28. märtsist kuni 5. aprillini, kuid muusikasünd- musti jätkub ka nädalavälisesse aega. Nii eelnes muusika- nädalale üldhariduskoolide or- kestreite ja instrumentaalan- samblite ülevaatus, samuti vo- kalistilise konkursi. Laureaat- orkestrid näitavad oma taset "Estonia" kontserdisaalis 29. märtsil kell 19.30, vokalistide võistluse lõppvõru võitjad 5. aprillil.

Eesti NSV laste- ja noorsoo- muusika nädala organiseri- mikomitee esimees, NSV Liidu rahvakunstnik Eugen Kapp ütles pressikonverentsil, et eelmise aasta muusikanädala- osales üle 150 000 muusika- huvilise. Tänavu on plaanis

2000 üritust ja paarõhk lasub Tartu linnal, kuid muusika- sündmusti pakuvad ka teised linnad ja rajoonid. On oodata küllalisi teistest liiduvabariik- kideist.

"Estonia" kontserdisaalis avab muusikanädala 29. märtsil kell 15 M. Glinka nim. Leningradi Koorikooli "poistekoor" F. Koz- lovi juhtimisel. 1. aprillil kell 19 esineb samas Gruusia NSV laste vokaal-instrumenta- taalansambel "Rustavi" Kari- kavad, keda oodatakse ka Tartusse ja Kohtla-Järvele.

3. aprillil kell 19 annavad "Estonia" kontserdisaalis kon- serdi Pärnu laste- ja noorte- kollektiivid, 5. aprillil kell 19 võivad muusikahuvilised kuula Eesti NSV teenelisi laste- koori "Ellerhein" ja noortean- samblite ülevaatus lauratean-

5. aprillil näevad tallinlased J. Tombi nim. Kultuuripalee Haapsalu 1. keskkooli näidis- muusikakollektiivi "Põlajpois- etendust "Kristallkingake". Kü- lalsetendusele sõidetakse ka Kohtla-Järvele.

Tartu üldhariduskoolide kon- sert toimub 3. aprillil kell 15 "Vanemuise" kontserdisaalis, 4. aprillil on Tartu 7. kes- kooli kontsert. Kontserdi an- nab ka Elva keskkool.

2. aprillil esinevad Viljandis Tallinna, Tartu ja Viljandi muusikakoolide õpilased, 5. aprillil muusikakooli ja üldhari- dukoolide õpilased.

Muusikanädalale lisavad ela- musvärvu helliloote ja õpilas- te kohtumised, mitmed festi- valid, diskootsed, loengud, vestlused, näitused jm.

KODU-UURIMISE AKTIIVIPÄEV

10. märtsil toimus Tallinna Linnamuuseumis Tallinna õpi- laste kodu-uurimise aktiivi- päev. Avasõnad kokkutulnud noorte üles Linnamuuseumi direktor Meinhard Teder.

Õpilasesinejad oli kokku 9, nendest mitmestlgi tööl küllalt huvipakkuv. Alla Baldõnjuki (19. kl.) sõnavõttust jäi kõla- ma mõte, et otsinguline töö on huvi ja pinget pakuv, kui te- da hingega teha (Alla on Tal- lina Pioneeride ja Koolinoor- te Palesse tegevuse "Õtsing" staabi esimees). Asjakult rää- kis Lauri Läänsoo (Tallinna 3. kl. 4-6 kl.), kes koos Siiri Lehtpuuga (Tallinna 10. kl.)

oli koosanud huvitava ülevaa- te Nõukogude Liidu kangelase Albert Repsoni töödest-tege- mistest Tallinna koolinoorte sõjalis-patriootilisel kasvata- misel. Aramärkimiselt väärivas tunnistati kodu-uurimustel te- gevus kooli komсомолялаю uurimisel (Terje Kõster - Tallinna 20. kl.) ning tööl kooli nimikangelasega (Agnes Truta - Tallinna 32. kl.).

Suure tähelepanu osaliseks said Tallinna 3. keskkooli noormehed Lauri Aaspõllu ja Jaanus Elts, kelle ettekandest saime teada, millega tegeldak- se kooli bioloogiaringsis ning millised on Tallinna linna hu- vitavamad looduskaasobjek- tid. Kõik eelmaintud õpila-

sed esindavad Tallinna linna noori kodu-uurijaid ülevaba- riigilisel konverentsil.

Kokkuvõtte kuuludust-nähtust tegi Tallinna Linnamuuseumi kodu-uurijate ringi esimees Voldeimar Miller.

Tänu sõnad ülesastujale ning nende juhendajatele ütles Tal- linn linna haridusosakonna vanemmetoodik, ekspeditsioo- ni "Minu kodumaa NSV Liit" Tallinna linna staabi ülem Valve Värk.

ARNE TONISMÄE,

ekspeditsiooni "Minu kodo- maa NSV Liit" Tallinna linna staabi sekretär

28. märtsil avas Eesti NSV haridusministri asetäitja A. Tükk ülevabariigilised peda- googilised loengud. Seekord- sete teemaks oli «Töökogemu- sed õppe- ja kasvatustöö mee- todite täiustamise allikana». Oma lühikeses sõnavõtus toi- ta välja meie vabariigil haridus- elu saavutused ja puudu- sed X viisastakul. Kiitvaid tõstis ta esile õpetajate aktiiv- suse kasvu metoodilises enesetäiendamises. Rajoonides ja linnades toimunud peda- googilistel loengutel esitati 1054 tööd. Ülevabariigiliste loengutele laekus 428 metoo- dikaalast tööd ja uurimust, millest ettekandmisele tuli 279.

Plenaaristungil esitatud töö- des käsitleti ideoloogiatöö, maailmavaate kasvatamist, sa- muti kodu, kooli ja üldsuse koostöö probleeme. Jõgeva keskkooli klassi- ja kooliväl- se töö organisator Ilmo Kraa- ner tutvustas oma kooli ideo- loogilise kasvatustöö süsteemi. Selle koostamisel oli lähtunud NLKP Keskkomitee otsusest «Ideoloogiatöö ja poliitilise kasvatustöö edasiseist parenda- misest», kõik kavandatu on igakülgsest läbi mõeldud. Esi- neja tutvustas pioneeril- ja komсомолялаю kaudu tehtavat kasvatustööd, poliitilise tead- likkuse ja ühiskondliku aktiiv- suse kujundamisel tehta- vat. Selles on tähtsal kohal sotsialistlik võitlus nii pio- neerilmalevas kui ka komso- mollorganisatsioon. Aasta- ringne aruandlus ja pidulik kokkuvõtte tegemine hoiab selge pidevat õpilaste huvi orbiidil. Olulise kohe ideolo- giatöö on leidnud kooliradaio, näitagitatsiooni. Klassijuhata- jate vastavas loigus on lei- tud igale klassile sõlmküsi- mus, mille ümber põimub kõik ülejäänud. Traditsioonid on olemas nii õpetajate kui ka õpilaste poliitringide tegevu- ses. Poliitpäevadele toimuvad õpilaste maailmavaate kujun- damisel. Ühiskonnaõpetuse ja ajaloo õpetajana esitas ta mit- meid mõtteid ja näiteid, kui- das viia õpilasteni sotsialist-

ÜLEVABARIIGILISED PEDAGOOGILISED LOENGUD

I. KRAANER

L. GROSS

R. PEETERS

G. VERHOTUROV

asetäitja S.-A. Villo, EKP Jõ- geva Rajooni Komitee esi- me sekretär A. Kütt jt.).

Kutsekeskkooli nr. 25 õpe- taja Loreida Gross kõneles pedagogilistest loengutest osavõtjatele oma kogemustest õpilaste maailmavaate kujun- damisel. Ühiskonnaõpetuse ja ajaloo õpetajana esitas ta mit- meid mõtteid ja näiteid, kui- das viia õpilasteni sotsialist-

liku elulaadi põhimõtted, õpe- tada neid andma hinnangut tegeliku elule, oma tööle ja käitumisele.

Kingisepa 8-kl. kooli di- rektori asetäitja õppe- ja kas- vatustöö alal Raivo Peetersi ettekandes oli juttu kooli, ko- du ja üldsuse koostööst. Koo- lis on töös lastevanematega välja kujunenud kindel süs- teem. Juba koolieelkute va-

nematele antakse pedagogoo- liasi teadmisi, tutvutakse järg- misel aastal koolitulevate laste kodudega. Lastevanemate üldkoosolekul esinevad inimesed mitmetelt elualadelt, sageli on organiseeritud peda- googilise kirjanduse müügi- lett, kust lapsevanem võib koosolekul kuuldud kohta täiendavat lugemiseks kaasa viia. Kindla kohe on leidnud piirkondlikud lastevanemate

koosolekud V. I. Lenini nim. ja Kõljala sovhoosis. Partel- organisatsioonil lahtisele koos- olekule kogunevad lastevane- mad ja õpetajad. Vanemad saavad teadmisi pedagogikast. Nii mõnigi lapsevanem mõis- tab töökaaslaste ees, et oma vanemakohustusi peab pare- mini täitma. Kooli abistab oma sefmaajandil pedagogilises propagandas, mitmesuguste stendide valmistamisel. Sageli käiakse abiks ka hooajatoõdel. Majandite mureks on kooli- maja sanitaarremont, õpilaste transport. Kooli pioneeridel on mitu rühmajuhti tootvalt tööl.

J. Smirnovi nim. Tallinna 33. keskkooli ja Eesti Kala- tööstuse Tootmiskondilise vahelised sefussidemed on kest- nud juba 35 aastat. Ühistöö on olnud saavutusterohke. Koon- dide peadirektori, NLKP XXVI kongressi delegaadi Feliks Salavini ettekande luges ette koonidise partelorganisatsooni sekretär G. Verhoturov. Eesti Kala- tööstuse Tootmiskondias on sef, kellel peakid mõõtu võtma tseidki. Tema abi ei piirdu ainult majandusküsi- muste lahendamisega, vaid on jõudnud kooli igasse teise- gi töölõuku. Juhtkondade tase- mel on koostöö jõudnud klas- side ja tehhide tasemele, sealt iga õpilase ja enamiku töötajateni. Pioneeril- ja ringi- juhid tootvalt tööl, ühistete- võtmised klubis «Brigantin», ühine sportitöö — see kõik on saanud enesestmõistetavaks ja igapäevaseks. Koonidise sõja- veteranide abiga on rajatud J. Smirnovi nimeline kooli- muuseum. Pedagogiline pro- paganda ja koonidise hool selle eest, et tema tööd ei ole vanemakohustusi täideksid, on tunduvalt kergendanud kas- vatatusprobleemide lahendamist koolis.

Ka kool pole jäänud kooni- didele võlu. Agitbrigadide esinemised, abi korraustöö- del ja tehhide on neilegi loonud tunde, et tegemist on oma koonidisega.

25. ja 26. märtsil jätkus töö 22 sektsioonis.

AIIME RUUBEL

Kuldne töö- juubel

Ilmneda juba laste esimestel elupäevadel. Määrav mõju lapse kõlbelsele arengule on täiskasvanute eeskujul. Nii na- gu me tahame näha käitumas last, nii peame käituma ise. Kui laste huve, kuldumisi ja isikupära ei arvestata, teda kui isikust ei austata, kui tal puuduvad mängu- ja töövahen- did, vastastikku mõistvad suhted täiskasvanute ja eakaasla- dega, leiab lapse energia väl- jale.

Kasvataja loomingulises ka- jastub laste tegevuses ja män- gus: kui emakeetunus pae- lub kasvataja lapsi huvitavate kirjanduspaladega, matkivad lapsed nende sündmusi ja te- gelasi vabamängudes. Leidliku kasvataja lapsed on leidlikud, loovad: nad meisterdavad, konstrueerivad, «leiutavad» uusi mängu- ja mänguvahen- deid, on teadmishimulised. Seda loovam on kasvataja, mi- da laiem tema silmaring, arenenumad kultuurihuvid. Kas- laste elu lastealas läheb iga- valt ja tulmalt või elavalt ja emotsionaalselt, see sõltub kas- vataja loomingulisest tööstil- list.

Kas Te arvates on meie lasteasutustes piisavalt abima- terjale ja vahendeid laste va- liktegevuseks, loovmängudeks jm.?

Määrav ei ole mänguasjade rohkus, vaid nende õige va- lalik ja vaheldumise. Kõige väärtuslikumaks pean laste en- di tehtud mänguvahendeid. Soovitsaksin mänguasjade ja -vahendite tagavarat täiendada sellega, mis arendavad lapse fantaasiat. Seda mitte ni- mune, vaid palju vaimsema võrd palju vaimsema kui just materjalil, millest laps saab ise midagi teha. Liiga vähe on ehitusmänge ja konstruktoreid, asendamatu on seinatähvil- ja molbertid. Pintslite jms. puudused ja kõlbmatusest ei tahagi enam kõnelda, see on seni olnud kui sõelaga vee kandmine.

Kes on olnud Teile elus ka kutsetöö suure eeskujud, Teilse järgi jätnud pedagogid?

Suurimaks eeskujuks on olnud mulle minu ema.

Kutsetööd olen pidanud vaim- seks isaks J. A. Komenskýt, olen tema kasvatustööde pool- daja. Tööksuse, enesetäiendu- se väsimatu entusiasm, suu- remeelse ja tagasihoidliku- se poolest kuulub minu imet- lus VÕT-i kausaagele kooli- eelsele lasteasutuste kabineti juhatajale Meeta Terrile, kes on olnud mulle paljus toekaks nõuandjaks. Püsivalt seisab meele Tartu Õpetajate Semi- nari päevilt looduslooo metoo- dika õpetaja Jaan Port. Tema õpetas nägema ja kuulama elavalt loodust, avas silmad looduse lii ees. Kirjandusõpe- taja Jaan Roosi oleksin ma noorupäevil kuninga seluses- se tõstnud — nii vaimustades olnud tema tunnid.

Kas Te õpilased on õigus- taanud Teie lootsi?

Oma «lastest» olen tundnud ja tunnen suurt rõõmu. Hin- dan neis elurõõmsat, tähele-

panelikku ja ergast suhtumist lastesse, tahet alati juurde õ- pida. Õpilasi on olnud palju, olin ju 10 aastat Tallinna Pedagoogilise Kooli õpetaja. Andekus, püüdlikkus ja loovus iseloomustab Ester Lepikut, Evi Seerot, Ellen Lindret, Liis Andersson, Viive Müdrit, Hilje Aaloed, Halli Grigorjevat, Me- lanie Lepernit, Ellen Kiltust, Aino Hallmäge, Helga Nõlvaku, Milvi Pohlakut jpt.

Mida pakub Teile looduses viibimine?

Looduses viibimine pakub suurimat naudingut, eriti võlu- vad mets ja veekogud. Hinge- minevad elamusi saan mere- rannas, lahkuvad linnas, saates, lilli, lumehelbeid ja jäsmust- reid vaadeldes...

Misuguseid antastilisi ese- meid saab loomistada loodus- likust materjalist? Hoiat vaid silmad lahti!

Misugused iseloomujooned on Teile alims hinnatavad?

Hindan otskohesed, ausaid, julgeid ja südamlikke inime- si, ei salli silmakirjasteid. Mis on Teile lemmikharra- sus? On see Teid aidanud kut- setöös?

Emalt olen pärinud käsitöö- huvi. Tal oli väga hea maitse, arenenud luumeel, eriti armas- tas ta teha lilleseadeid. VII- mast harrastan minagi. Hea raamat on alati sekk kaasiaks.

Arvatavasti on ema mõju- sel ärganud ka minu süvema- võrd palju vaimsema kui just materjalil, millest laps saab ise midagi teha. Liiga vähe on ehitusmänge ja konstruktoreid, asendamatu on seinatähvil- ja molbertid. Pintslite jms. puudused ja kõlbmatusest ei tahagi enam kõnelda, see on seni olnud kui sõelaga vee kandmine.

Kes on olnud Teile elus ka kutsetöö suure eeskujud, Teilse järgi jätnud pedagogid?

Suurimaks eeskujuks on olnud mulle minu ema. Kutsetööd olen pidanud vaim- seks isaks J. A. Komenskýt, olen tema kasvatustööde pool- daja. Tööksuse, enesetäiendu- se väsimatu entusiasm, suu- remeelse ja tagasihoidliku- se poolest kuulub minu imet- lus VÕT-i kausaagele kooli- eelsele lasteasutuste kabineti juhatajale Meeta Terrile, kes on olnud mulle paljus toekaks nõuandjaks. Püsivalt seisab meele Tartu Õpetajate Semi- nari päevilt looduslooo metoo- dika õpetaja Jaan Port. Tema õpetas nägema ja kuulama elavalt loodust, avas silmad looduse lii ees. Kirjandusõpe- taja Jaan Roosi oleksin ma noorupäevil kuninga seluses- se tõstnud — nii vaimustades olnud tema tunnid.

Kas Te õpilased on õigus- taanud Teie lootsi?

Oma «lastest» olen tundnud ja tunnen suurt rõõmu. Hin- dan neis elurõõmsat, tähele-

Juubilaril käis külas VIIVE LEHT

Üks olulisi probleeme, mis tõstatati NLKP XXVI kongressil, on tootlusprogrammi. Tootlusprogrammi sisaldab endas põllumajandussaaduste ja teiste toiduainete tootmist, nende transportimise, säilitamise, seega ühendab mitmeid majandusharusid. Tootlusprogrammi koostamiseks nii NSV Liidus kui ka Eesti NSV-s on juba asutud. Selle eesmärgiks on elanike häireteta varustamine kõigi normaalseks elutegevuseks vajalike toiduainetega, toiduainete maksimaalne kokkuvõtte nende säilitamise, transportimise ja töötlemise käigus.

EKP XVIII kongressil ütles Eesti NSV Ministri Nõukogu esimees V. Klauson: «Meil on üsna palju reserve tooraine kasutamise parandamiseks, kadude vähendamiseks ja toidukaupade sortimendi laiendamiseks põllumajanduses tootetavate saaduste ja Toiduainetööstuse Ministeriumi ettevõtete tooraine efektiivsema kasutamise teel. Neid reserve tuleb XI viisaastakul rakendada täiel määral.»

Tootlusprogrammi üks tähtsaimad lüli on toiduainete töötlemine, teiste sõnadega toiduainetööstus. 1975. a. oli toiduainetööstus juhtiv tööstusharu meie vabariigis ja andis üle 30% kogutoodangust. 1980. a. vähenes selle tööstusharu osatähtsus 28% ja 1990. a. kuni 25–26%. See sõltub ühel poole sellest, et masinaehitus, keemiatööstus ning mõned teised harud arenevad kiiremini, teiselt poolt paljuski piiratud toorainebaasist.

Näiteks võib tuua ka liha- ja piimatööstuse, mis ei saa arendada kiiremini kui vastav baas. Juba X viisaastakul saavutati Eesti NSV Liha- ja Piimatööstuse Ministeriumis olulist edu tooraine säästlikul kasutamisel. Kasutades liha asemel soojavalku, II kategooria subprodukte ja muud, hoiti 1980. a. kokku 8700 tonni liha. Piimatööstuse rasvasisalduse vähendamine ning inimorganismile kasulike valkude osatähtsuse tõstmine võimaldas kokku hoida kümneid tuhandeid tonne piima ja suurendada selle albi tõi tootmist.

Teatavasti on meil tööstuse arendamisel peamiseks teeks ettevõtete ümberseadmine. Kuid paljud vabariigi toiduainetööstuse ettevõtted paiknevad vanades, amortiseerunud tootmisruumides. Seepärast tuleb küllalt suuri summasid kulutada lihtsate asendustööde loomiseks. Nähtakse ette uue lihakombinaadi ehitamist Rakverre. Teistes kombinatsioonides on ette nähtud vähemad rekonstrueerimis- ja laiendamistööd.

Käesoleval viisaastakul ehitatakse Võru Piimakombinaadi juurde teise II järki, milleks nimetatud ettevõtte saavutab optimaalse suuruse. Alustatakse uue Pärnu piimakombinaadi rajamist. Teatavasti toob uute kombinatsioonide rajamine kaasa vanade mereide sulgemise. Ka uue kombinandi valmimisel Pärnus näiteks on kavas sulgeda Väandra tsehh, Selja ja Voltveit tsehhid üle ja anda soovosidele, Tõstamaa ja Lihula omaid rekonstrueerida piimapunktideks.

Siit saab alguse väike vastus. Tootmise kontsentreerimine toob reeglina kaasa tootmispunktide sulgemise väikeses asulates ja elanikkond kaotab elukohajärge. Töö, ühe võimalus on siis abistööde rajamine kohalikes majandustes. Tuleb märkida, et abistööde, mida esindavad eelkõige ETKVL-i, Eesti NSV Teenindusministeriumi, kolhooside, kalurikolhooside, soovoside ja majandustehaslike ettevõtete, annab ligi 15% Eesti NSV tööstuse kogutoodangust. Maal paiknev abistööde võimaldab ühtlaseimat kasutada töötajaid, hoida noori maal, loobuda linnaefidest abist koristatöödele, anda majandile täiendavat kasumit ning kogu vabariigile vajalikku tööstustoodangut.

XI viisaastaku kavva ei mahu varem plaanis olnud kartulitöötlemise kombinat. Uue, puhastusmeetodega varustatud kombinatid käikluskamine võimaldaks oluliselt vähendada tööstuse kogutoodangust. Maal paiknev abistööde võimaldab ühtlaseimat kasutada töötajaid, hoida noori maal, loobuda linnaefidest abist koristatöödele, anda majandile täiendavat kasumit ning kogu vabariigile vajalikku tööstustoodangut.

Möödunud aasta tööga pälvivad «Eeskujuliku tulehuuseisundiga objekt» nimetuse mittend Valga rajooni koolid ja lasteasutused. Nägu sa sellekohase diplomi said riikliku tuletõrje järelevalveosakonnalt Lüllemäe ja Riida-

tesid ja samu sõnu, hõigub ühesugused ähvardusi. Vajaneb üksnes üksel ta ees avaneda, kui klass terved. Ja ikkagi oskab ta noida: «Mitte sotsistad! Mis teil oli enne mind!»

Klass väikib. «Ma küsin, mis tund oli? Klassivene, vastal!» Klassivene vastab lühidalt, vastusele. «Selge, sellepärast te selles lobisemishoos tuletegi. Seal lubatakse teil mitte ainult sotsistade, seal lubatakse teil õpetajaga vaielda, minu tundides ei lähe see läbi, minu tundides olgu vaikust...»

Hääl on tal nagu pesunahk, annab koolimajas suurepärase resonantsi — «vaimne joonestus» tunne kuldade kõigil korustel. «Tahvil juurde tuleb joonestama... Ja-ah, enne puudujate nimetamist mulle laule!»

«Ainult Ljanim üksi puudub.» «Ma ütlesin, nimekirja laulel

Meie vabariigi tugevamaid tööstusharusid on kalatööstus, mida esindavad kolm põhilist ametkonda: üliulidulise alluvusega tootmisüksusid «Eesti Kalatööstus», Eesti NSV MN Kalamajanduse Valitsus ja Eesti Kalurikolhooside Vabariiklik Liit (ETKVL-i, Eesti NSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeriumi ning Eesti NSV Põllumajandusministeriumi kalatööstuse erikala on väike). Tänapäeval, kui maailmamere kõigis kalurikamatel paikades on kehtestatud majandusveed ning püügid tonna ei saa enam kasvada, torkab vabariigi kalatööstuse alluvuslikust kalatööstuse eriti silma. Käesoleval viisaastakul nähteks tähtsaima tootmisüksusid «Eesti Kalatööstus» ehitada Tallinnas uue kombinati, Eesti NSV MN Kalamajanduse Valitsus taotles aga amortiseerunud ja enam kui kümnel aadressil paikneva Tallinna Kalakombinaadi asemele uue ehitamist. Samal ajal ei kasutatud kalurikolhooside konservitehaste potentsiaali kaugtööd saajaprotsendilisele ära. Suuri eeliseid pakub aga juhtimise ümberkorraldamine. Teatavasti on viimastel aastatel enamik Eesti NSV Kalamajanduse Valitsuse ettevõteteid üle antud kalurikolhoosidele (Kingssepa, Kõrgessaare, Toila, Haapsalu kombinadid, Tartu Kalakombinaadi Kallaste tsehh).

Kui nüüd Pärnu Kalakombinaat anda TK «Eesti Kalatööstusele», siis saab viimane endale tootmisbaasi, Tallinna Kalakombinaat tuleks aga sulgeda, üksikud enam korras tsehhid üle anda Kiroti-nim. Näidiskalurikolhoosile. Seega jääks Eesti NSV MN Kalamajanduse Valitsuse veel Tartu Kalakombinaat, mis juba praegu tegeleb ainult kala veoga autodest Eesti NSV meresadamatest. Nähtavasti oleks see ettevõtte otstarbekas ümber spetsialiseerida muude toiduainete, näiteks kõrge valmisdasastega külmutatud portsjonroogade tootmiseks.

Nimetatud variandi rakendamise annab majanduslikku efekti, võimaldab säästa kapitalmahutusi, töötajaid jne. See vastab ka NLKP territoriaalse majanduspoliitika — piirata veelgi suurlinnade kasvut, ja säilitab teisel poolt kalatööstuse ka vabariigi peamiste rajoonides, kus see kohati on üks vähesed võimalike tööstusharusid üldse (saared).

Kuivõrd püüdnud ei kasva, siis tuleb eelolevatel aastatel põhitehaseid — pöörata kalalaevade õigeaegsele väljaveetamisele ja remondile, töötada seegi maksimaalsele kasutamisele ning kalakasvatuse kiirele arengumisele.

Kokku võttes võib märkida, et ülaltoodud plaanide elluviimine kindlustab Eesti NSV elanikkonna vajadused kõigi põhiliste toiduainete osas. Toiduainete sisse- ja väljavedu aga laiendab veelgi toidukaupade sortimendi.

Allpool esitame arvanded mõnede toiduainete tootmisest 1980. aastal ja esialgse plaani järgi 1985. a.: kondiitritoodet — 4,5 ja 4,92 tuh. t; näts — 1,4 ja 4,5 tuh. t; viinamarjaväin — 2,72 ja 2,7 milj. dekalitrit; viin ja viinatooted — 2,23 ja 2,5 milj. dekalitrit; õlu — 8,91 ja 10,83 milj. dekalitrit; margariinitooted — 8,89 ja 7,7 tuh. t; paberossid ja sigaretid — 4,48 ja 4,7 miljardit tükk; liha (koos I kat subproduktidega) — 148,7 ja 169,0 tuh. t; või — 30,4 ja 29,3 tuh. t; täispiimatooted ümberarvestatult piimale — 270,0 ja 355,0 tuh. t; juust — 14,7 ja 15,0 tuh. t; lihakonservid — 9,75 ja 16,0 milj. tingiotsi; piimakonservid — 14,9 ja 13,0 milj. tingiotsi; kaubakalatoodang koos konservidega — 268,4 ja 266,1 milj. rbl.

ÜLO PIHLAK, Eesti NSV Plaanikomitee perspektiivplaneerimise osakonna peaspetsialist

Ja 8-kl. kool, Valga 1. keskkool, lastepäevakodu «Buratino», aga ka õmbelubavabriku ja mööblivabriku lastepäevakodud.

HEIKI JOHARI, Valga rajooni tuletõrjeosakonna ülem

Kui palju tuleb korraldada? Ainuke selline korratu klass... Seda kuulatakse igale klassile, iga tunnis, iga aastal. «Aga joonestama olete siiski õppinud!» küsib Gargantua pärast kella.

«Mis te nüüd joonestamiseks meil eaga ei jää, ta annab kõik kohtu. See on meil enesehariduslik õppeaine. Muidugi, kes tehnikalesele õppesutusse läheb, seal on halvem — tal tuleb Marjaniha pärast piserada valada...»

Mul on keelel küsimus: mis pärast teil siis minema ei lähe? Oigal ajal teipasin, et seda ei ole kohane õpilasele esitada. Esitan selle küsimuse direktorile.

Arukalt muutes vastab te: «Aga teie proovige õpetajat vallandada ja jagege minuga oma kogemusi. Olen tänulik... Lähe te praegu võrkele tundi! Vast siis mõne mõlema — Raissa Grigorjevna ja Jevdokia Roma-

novna juurde. Seejärel aga tuleme selle jutujamisse juurde tagasi, kui soovite.» Käisin mõlmea juures. Kuid jututeema juurde tagasi ei läinud, teadsin juba: seadusandluses pole sellist paragrahvi, mille põhjal saaks üht neist kahest vallendada... Võrkeleesse suhtutakse siin täie tõsidusega: koolis õpetab üks selle keele arvukate õpikute autoreid. Ent autor ei kuulunud nende kahe hulka. Esimene läks Raissa Grigorjevna juurde.

Kümnelt kella. Väga erinevad noormehed ja tütarlapsed. On nii tüüpilisi aktseleeritud, peaaegu täiesti täiskasvanud, mõned noormehed ajavad juba habet. Aga on ka veel päris poisikesi. Üksa teisel sildele nägudega. Nad loevad välimiselt ajalehti, neil on võimalus kuulata välisraadiosid, ning kõik need on

Kui ma olin pioneerijuht

Praegu töötab V. Villemsoo kirjastuses «Perioodika». Alljärgnevas avaldame V. VILLEMSSOO pioneerijuhmällestused neist ajaloost saanud aegadest, mil meie vabariigi nõukogulikus elus alles teed otsiti.

Juba paar tundi pärast Tallinna Opataja Seminar 1. klassi õpilane Valentin Villemsoo Harku algkoolis pioneerirühma, 1941. a. 1. juunist Keila piirkonna vanempioneerirühma. Alanud sõda tegi kommunistlikust noorest V. Villemsoost sõduri. I Eesti Kommunistliku Kütüpolgu liikmena pidas V. Villemsoo oma esimese lahingu Kiviloos. Jäi koguni terveks, kuid Tallinna kaitselehinu sai haavata. 28. aug. väljus Tallinna sadamast laev «Käpkas» ligemale 1000 haavatuga, nende hulgas ka V. Villemsoo.

Juba paar tundi pärast Tallinna Opataja Seminar 1. klassi õpilane Valentin Villemsoo Harku algkoolis pioneerirühma, 1941. a. 1. juunist Keila piirkonna vanempioneerirühma. Alanud sõda tegi kommunistlikust noorest V. Villemsoost sõduri. I Eesti Kommunistliku Kütüpolgu liikmena pidas V. Villemsoo oma esimese lahingu Kiviloos. Jäi koguni terveks, kuid Tallinna kaitselehinu sai haavata. 28. aug. väljus Tallinna sadamast laev «Käpkas» ligemale 1000 haavatuga, nende hulgas ka V. Villemsoo.

Et mul endalgi polnud selget ülevaadet pioneeritööst ja ka sellekohane kirjandus puudus, tuli kõne konspekt valmis teha maakonnakomitee instruktorit lastud juhendite, ajalehes «Noorte Hääl» ilmunud materjalide ja oma vaistu järgi.

Kui koolijuhataja mulle koosoleku sõna andis, tundis, et süda peksab, aga taganeda polnud enam kuhugi. Sain endast võitu ja ettekanne, mis kestis umbes viieteist minutit, tuli välja korralik. Samas leppisime koolijuhatajaga kokku pioneeride esimese koostöö pidamise aja suhtes, see pidi toimuma septembrikuu ühel pühapäeval.

Kokku tuli kooli neljakümne pioneeriealset õpilast koostööle üksteist, kes ütlesid: «Meie oleme pioneerid», teadmata isegi, kes pioneer on.

Arutati kõrgkoolides ja Eesti NSV Haridusministeriumis. Selle tulemusel saadud ühtset iseloomustust rakendati katseliselt 1980. aasta kevadel haridusosakonnade ja E. Viide nim. Tallinna Pedagoogilise Instituudi Koolijuhataja Täiendusteaduskonna kaudu. Et iseloomustust tiraa oli 13 000 ja kõrgkoolide lae-lauks eelmisel sügisel umbes 600 ühtset iseloomustust, siis lähevad ülejäänud iseloomustused käiku käesoleval kevadel. Ilmub ka ühtset iseloomustust täiendatud variandi uus tiraa.

Miks minnaks üle ühtsele iseloomustusele? Iseloomustuse on dokument, mida inimesest nõutakse küllalt sageli. See peab andma vajalikku lisainformatsiooni ja piisavalt üksikasjaliku pildi iseloomustatavast. Kõige rohkem iseloomustust tuleb korraga kõrgkooli. Tallinna Politehnilise Instituuti saab igal sügisel üle 2000 iseloomustust. Need tuleb läbi lugeda, neist tuleb leida vastavate omaduste hinnangud, need tuleb korvutada. Veel olulisem osa kui kõrgkooli sisseastumisel, on iseloomustust juba vastutustund üliõpilaste õpetamisel ja kasvatamisel.

Kas senine väbas vorm antav iseloomustust võimaldab seda? Täoliselt iseloomustuste analüüs on toodud V. Piroja ja E. Rootala artiklil, mis ilmus ajakirja «Nõukogude Kool» 1973. aasta viiendas numbris. Järeldused olid: iseloomustust on pealiskaudne, paljusid näiteid, tuuakse esile vaid üksikuid fakte, ei ole küllaldaselt objektiivne, korraldab teistes dokumentides leiduvaid andmeid. Autorid esitasid ka täielikult formaliseeritud iseloomustust varianti, mis aga ei leidnud toetust iseloomustavate omaduste vähesuse ja liigse formaliseerituse tõttu.

Keskkoollõpetajate ühtse iseloomustusega hakkas tegelema Eesti NSV Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeriumi juures moodustatud kõrgkooli uurimise koordineerimise komisjoni töörühm, kuhu kuulusid M.-I. Pedajas (TPed), K. Luts (Eesti NSV HM) ja käesoleva artikli autor. 1979. aastal valjusid keskkoollõpetajate ühtse iseloomustuse algvariant, mi-

Valentin Villemsoo

Et mul endalgi polnud selget ülevaadet pioneeritööst ja ka sellekohane kirjandus puudus, tuli kõne konspekt valmis teha maakonnakomitee instruktorit lastud juhendite, ajalehes «Noorte Hääl» ilmunud materjalide ja oma vaistu järgi.

Kui koolijuhataja mulle koosoleku sõna andis, tundis, et süda peksab, aga taganeda polnud enam kuhugi. Sain endast võitu ja ettekanne, mis kestis umbes viieteist minutit, tuli välja korralik. Samas leppisime koolijuhatajaga kokku pioneeride esimese koostöö pidamise aja suhtes, see pidi toimuma septembrikuu ühel pühapäeval.

Kokku tuli kooli neljakümne pioneeriealset õpilast koostööle üksteist, kes ütlesid: «Meie oleme pioneerid», teadmata isegi, kes pioneer on.

Arutati kõrgkoolides ja Eesti NSV Haridusministeriumis. Selle tulemusel saadud ühtset iseloomustust rakendati katseliselt 1980. aasta kevadel haridusosakonnade ja E. Viide nim. Tallinna Pedagoogilise Instituudi Koolijuhataja Täiendusteaduskonna kaudu. Et iseloomustust tiraa oli 13 000 ja kõrgkoolide lae-lauks eelmisel sügisel umbes 600 ühtset iseloomustust, siis lähevad ülejäänud iseloomustused käiku käesoleval kevadel. Ilmub ka ühtset iseloomustust täiendatud variandi uus tiraa.

Miks minnaks üle ühtsele iseloomustusele? Iseloomustuse on dokument, mida inimesest nõutakse küllalt sageli. See peab andma vajalikku lisainformatsiooni ja piisavalt üksikasjaliku pildi iseloomustatavast. Kõige rohkem iseloomustust tuleb korraga kõrgkooli. Tallinna Politehnilise Instituuti saab igal sügisel üle 2000 iseloomustust. Need tuleb läbi lugeda, neist tuleb leida vastavate omaduste hinnangud, need tuleb korvutada. Veel olulisem osa kui kõrgkooli sisseastumisel, on iseloomustust juba vastutustund üliõpilaste õpetamisel ja kasvatamisel.

Kas senine väbas vorm antav iseloomustust võimaldab seda? Täoliselt iseloomustuste analüüs on toodud V. Piroja ja E. Rootala artiklil, mis ilmus ajakirja «Nõukogude Kool» 1973. aasta viiendas numbris. Järeldused olid: iseloomustust on pealiskaudne, paljusid näiteid, tuuakse esile vaid üksikuid fakte, ei ole küllaldaselt objektiivne, korraldab teistes dokumentides leiduvaid andmeid. Autorid esitasid ka täielikult formaliseeritud iseloomustust varianti, mis aga ei leidnud toetust iseloomustavate omaduste vähesuse ja liigse formaliseerituse tõttu.

Keskkoollõpetajate ühtse iseloomustusega hakkas tegelema Eesti NSV Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeriumi juures moodustatud kõrgkooli uurimise koordineerimise komisjoni töörühm, kuhu kuulusid M.-I. Pedajas (TPed), K. Luts (Eesti NSV HM) ja käesoleva artikli autor. 1979. aastal valjusid keskkoollõpetajate ühtse iseloomustuse algvariant, mi-

Arutati kõrgkoolides ja Eesti NSV Haridusministeriumis. Selle tulemusel saadud ühtset iseloomustust rakendati katseliselt 1980. aasta kevadel haridusosakonnade ja E. Viide nim. Tallinna Pedagoogilise Instituudi Koolijuhataja Täiendusteaduskonna kaudu. Et iseloomustust tiraa oli 13 000 ja kõrgkoolide lae-lauks eelmisel sügisel umbes 600 ühtset iseloomustust, siis lähevad ülejäänud iseloomustused käiku käesoleval kevadel. Ilmub ka ühtset iseloomustust täiendatud variandi uus tiraa.

Miks minnaks üle ühtsele iseloomustusele? Iseloomustuse on dokument, mida inimesest nõutakse küllalt sageli. See peab andma vajalikku lisainformatsiooni ja piisavalt üksikasjaliku pildi iseloomustatavast. Kõige rohkem iseloomustust tuleb korraga kõrgkooli. Tallinna Politehnilise Instituuti saab igal sügisel üle 2000 iseloomustust. Need tuleb läbi lugeda, neist tuleb leida vastavate omaduste hinnangud, need tuleb korvutada. Veel olulisem osa kui kõrgkooli sisseastumisel, on iseloomustust juba vastutustund üliõpilaste õpetamisel ja kasvatamisel.

Kas senine väbas vorm antav iseloomustust võimaldab seda? Täoliselt iseloomustuste analüüs on toodud V. Piroja ja E. Rootala artiklil, mis ilmus ajakirja «Nõukogude Kool» 1973. aasta viiendas numbris. Järeldused olid: iseloomustust on pealiskaudne, paljusid näiteid, tuuakse esile vaid üksikuid fakte, ei ole küllaldaselt objektiivne, korraldab teistes dokumentides leiduvaid andmeid. Autorid esitasid ka täielikult formaliseeritud iseloomustust varianti, mis aga ei leidnud toetust iseloomustavate omaduste vähesuse ja liigse formaliseerituse tõttu.

Keskkoollõpetajate ühtse iseloomustusega hakkas tegelema Eesti NSV Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeriumi juures moodustatud kõrgkooli uurimise koordineerimise komisjoni töörühm, kuhu kuulusid M.-I. Pedajas (TPed), K. Luts (Eesti NSV HM) ja käesoleva artikli autor. 1979. aastal valjusid keskkoollõpetajate ühtse iseloomustuse algvariant, mi-

Arutati kõrgkoolides ja Eesti NSV Haridusministeriumis. Selle tulemusel saadud ühtset iseloomustust rakendati katseliselt 1980. aasta kevadel haridusosakonnade ja E. Viide nim. Tallinna Pedagoogilise Instituudi Koolijuhataja Täiendusteaduskonna kaudu. Et iseloomustust tiraa oli 13 000 ja kõrgkoolide lae-lauks eelmisel sügisel umbes 600 ühtset iseloomustust, siis lähevad ülejäänud iseloomustused käiku käesoleval kevadel. Ilmub ka ühtset iseloomustust täiendatud variandi uus tiraa.

Miks minnaks üle ühtsele iseloomustusele? Iseloomustuse on dokument, mida inimesest nõutakse küllalt sageli. See peab andma vajalikku lisainformatsiooni ja piisavalt üksikasjaliku pildi iseloomustatavast. Kõige rohkem iseloomustust tuleb korraga kõrgkooli. Tallinna Politehnilise Instituuti saab igal sügisel üle 2000 iseloomustust. Need tuleb läbi lugeda, neist tuleb leida vastavate omaduste hinnangud, need tuleb korvutada. Veel olulisem osa kui kõrgkooli sisseastumisel, on iseloomustust juba vastutustund üliõpilaste õpetamisel ja kasvatamisel.

Kas senine väbas vorm antav iseloomustust võimaldab seda? Täoliselt iseloomustuste analüüs on toodud V. Piroja ja E. Rootala artiklil, mis ilmus ajakirja «Nõukogude Kool» 1973. aasta viiendas numbris. Järeldused olid: iseloomustust on pealiskaudne, paljusid näiteid, tuuakse esile vaid üksikuid fakte, ei ole küllaldaselt objektiivne, korraldab teistes dokumentides leiduvaid andmeid. Autorid esitasid ka täielikult formaliseeritud iseloomustust varianti, mis aga ei leidnud toetust iseloomustavate omaduste vähesuse ja liigse formaliseerituse tõttu.

Nii alustasin ma pioneeritööd 1940. aasta septembris.

ESIMENE KOONDUS

Millest alustada? Millest rääkida? Kuidas rääkida? Olin seitsmeteistkümnepäevane. Mida ma ise pioneeritööst teadsin? Koolis, sealhulgas ka õpetajate seminaris seda veel ei õpetatud. Ja kes olekski seda 1940. aasta sügisel õpetanud?

Teadsin, mis on V. I. Lenini nimeline Üliulidulise Pioneerirgiorganisatsioon, missugused tema ülesanded, mida tähendab pioneerimärk, kolmnurkne punane kaelarätt. Õppisin juba varem pähe pioneeritööstuse.

Püüdsin esimesel koondusel kõigest sellest rääkida. Tähtsain kõneld hästi kiirelt ja põhjalikult. Aga et mu teadmised pioneerirgiorganisatsioonist olid võrdlemisi kasinad, sai kõik ära öeldud umbes kümne minutiga. Polnudki enam millegi rääkida. Aga lapsesolid ju tulnud koolimajas esimesele koondusele, kes ühe, kes viie kilomeetri kauguselt, ja pealegi pühapäeval. Tuli neile midagi pakkuda. Mis nüüd teha?

Järsku tuli meelde! Hakka me uusi laule õppima! Tol ajal olid väga moes sellised nõukogude laulud, nagu «Kätjusa», «Entusiastide mars». Õpetajate seminaris pandi muusika õppimisele ja õpetamisele suurt rõhku. Seepärast sain nende laulude õpetamise jaoks hakkama. Algul laulsin ise ette ja lapsesolid järelle juba õigel viisil. Püüdsin isegi takti lüüa.

Kui kuidas oli, aga laulude õpetamine lastele meeldis. Hil-

jem laulsime koondustel pioneeridega mõne uue nõukogude laulu. Kui laulsime aitas, märgisime klassiruumis ja lõpetasime koonduse mängudega väljas, nende hulgas tol ajal populaarse lütluga.

Leppisime kokku, et tuleme järgmisele koondusele kahe nädala pärast pühapäeval. Minu inimesteks keegi ei öelnud, et koondus oli igav, ja kõik lubasid tulla.

Esimesele koondusele tulnud jäidki Harku algkooli pioneerirühma põhiüksuseis. Hiljem astus pioneeriks veel kolm õpilast.

TEINE KOONDUS

Järgmisele koondusele läksin juba rahulikuma tunde ja teadmise, et nüüd võin ka ise pioneeritööd midagi küsida ja nõuda. Et eelmisel koondusel minu selgitused õpetajate ülesandest ja pealiskaudselt tulid samasugused ka pioneeride vastused.

Onnaks oli mul kaasas tol ajal Moskvas toimunud üliulidulist rahvamajanduse näitus tutvustav värvipiltidega illustreeritud venekeelse ajakirja. Tekstist me aru ei saanud. Mõnda siiski utsusin selgitada, sest minu isa valdas vene keelt. Hiljem jälle laulsime uusi laule ja mängisime metsamänge.

Pärast koondust oli aga hinges rahulolematust. Midagi on koondustel puudu. Ühte mõistust kindlasti: koondustel ei tohi ma olla kui õpetaja, kes eelmisel päeval õpetab ülesandeid annab ja järgmisel päeval küsib. Koondus ei tohi olla koolitund. Aga milline ta peab olema? Peab vast olema rohkem praktilist laadi klassivälise ürituse, vastavalt huvidele ja eale. Samal ajal peame kaasa aitama ka õppekudusele ja distsipliinile koolis. Selliste mõtetega läksingi koondustel koju.

VALENTIN VILLEMSSOO

(Järgneb.)

Milline peaks olema keskkooli lõpetaja iseloomustus

Arutati kõrgkoolides ja Eesti NSV Haridusministeriumis. Selle tulemusel saadud ühtset iseloomustust rakendati katseliselt 1980. aasta kevadel haridusosakonnade ja E. Viide nim. Tallinna Pedagoogilise Instituudi Koolijuhataja Täiendusteaduskonna kaudu. Et iseloomustust tiraa oli 13 000 ja kõrgkoolide lae-lauks eelmisel sügisel umbes 600 ühtset iseloomustust, siis lähevad ülejäänud iseloomustused käiku käesoleval kevadel. Ilmub ka ühtset iseloomustust täiendatud variandi uus tiraa.

Miks minnaks üle ühtsele iseloomustusele? Iseloomustuse on dokument, mida inimesest nõutakse küllalt sageli. See peab andma vajalikku lisainformatsiooni ja piisavalt üksikasjaliku pildi iseloomustatavast. Kõige rohkem iseloomustust tuleb korraga kõrgkooli. Tallinna Politehnilise Instituuti saab igal sügisel üle 2000 iseloomustust. Need tuleb läbi lugeda, neist tuleb leida vastavate omaduste hinnangud, need tuleb korvutada. Veel olulisem osa kui kõrgkooli sisseastumisel, on iseloomustust juba vastutustund üliõpilaste õpetamisel ja kasvatamisel.

Kas senine väbas vorm antav iseloomustust võimaldab seda? Täoliselt iseloomustuste analüüs on toodud V. Piroja ja E. Rootala artiklil, mis ilmus ajakirja «Nõukogude Kool» 1973. aasta viiendas numbris. Järeldused olid: iseloomustust on pealiskaudne, paljusid näiteid, tuuakse esile vaid üksikuid fakte, ei ole küllaldaselt objektiivne, korraldab teistes dokumentides leiduvaid andmeid. Autorid esitasid ka täielikult formaliseeritud iseloomustust varianti, mis aga ei leidnud toetust iseloomustavate omaduste vähesuse ja liigse formaliseerituse tõttu.

Keskkoollõpetajate ühtse iseloomustusega hakkas tegelema Eesti NSV Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeriumi juures moodustatud kõrgkooli uurimise koordineerimise komisjoni töörühm, kuhu kuulusid M.-I. Pedajas (TPed), K. Luts (Eesti NSV HM) ja käesoleva artikli autor. 1979. aastal valjusid keskkoollõpetajate ühtse iseloomustuse algvariant, mi-

Arutati kõrgkoolides ja Eesti NSV Haridusministeriumis. Selle tulemusel saadud ühtset iseloomustust rakendati katseliselt 1980. aasta kevadel haridusosakonnade ja E. Viide nim. Tallinna Pedagoogilise Instituudi Koolijuhataja Täiendusteaduskonna kaudu. Et iseloomustust tiraa oli 13 000 ja kõrgkoolide lae-lauks eelmisel sügisel umbes 600 ühtset iseloomustust, siis lähevad ülejäänud iseloomustused käiku käesoleval kevadel. Ilmub ka ühtset iseloomustust täiendatud variandi uus tiraa.

Miks minnaks üle ühtsele iseloomustusele? Iseloomustuse on dokument, mida inimesest nõutakse küllalt sageli. See peab andma vajalikku lisainformatsiooni ja piisavalt üksikasjaliku pildi iseloomustatavast. Kõige rohkem iseloomustust tuleb korraga kõrgkooli. Tallinna Politehnilise Instituuti saab igal sügisel üle 2000 iseloomustust. Need tuleb läbi lugeda, neist tuleb leida vastavate omaduste hinnangud, need tuleb korvutada. Veel olulisem osa kui kõrgkooli sisseastumisel, on iseloomustust juba vastutustund üliõpilaste õpetamisel ja kasvatamisel.

Kas senine väbas vorm antav iseloomustust võimaldab seda? Täoliselt iseloomustuste analüüs on toodud V. Piroja ja E. Rootala artiklil, mis ilmus ajakirja «Nõukogude Kool» 1973. aasta viiendas numbris. Järeldused olid: iseloomustust on pealiskaudne, paljusid näiteid, tuuakse esile vaid üksikuid fakte, ei ole küllaldaselt objektiivne, korraldab teistes dokumentides leiduvaid andmeid. Autorid esitasid ka täielikult formaliseeritud iseloomustust varianti, mis aga ei leidnud toetust iseloomustavate omaduste vähesuse ja liigse formaliseerituse tõttu.

